PÖRSSISÄÄTIÖ
BÖRSSTIFTELSEN

Suomen Pörssisäätiö
sari.lounasmeri@porssisaatio.fi
050 372 5925

jesse.collin@porssisaatio.fi
040 569 1518

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
c/o Valiokuntakanslian sihteeri Sara Kuitunen
sara.kuitunen@eduskunta.fi

18.9.2023

Asia: U 26/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi ylimääräisten lähdeverojen nopeampi ja turvallisempi alentaminen

Pörssisäätiön lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle *FASTER-direktiiviehdotuksesta*

Tausta

Euroopan komissio antoi 19.6.2023 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi ylimääräisten lähdeverojen nopeammasta ja turvallisemmasta alentamisesta (COM(2023) 324), jäljempänä FASTER-direktiivi.

FASTER-direktiivillä on tarkoitus ottaa käyttöön EU:ssa yhtenäinen menettely rajat ylittävistä sijoituksista saatujen osinko- ja korkotulojen verosopimusetuuksien saamiseksi aiempaa nopeammin, tehokkaammin ja edullisemmin. Lisäksi ehdotetun raportointijärjestelmän pitäisi vähentää veropetosten ja väärinkäytösten riskiä.

Euroopan unionin (EU) poliittisia painopisteitä on oikeudenmukaisen verotuksen varmistaminen sisämarkkinoilla sekä pääomamarkkinaunionin (CMU) hyvän toiminnan varmistaminen. Sen takia on tärkeää poistaa rajat ylittävien investointien esteet sekä torjua veropetoksia ja väärinkäytöksiä. Tällaisia esteitä ovat esimerkiksi tehottomat ja suhteettoman raskaat menettelyt, joilla lähdevaltio myöntää ulkomaisille sijoittajille julkisesti kaupankäynnin kohteena olevista osakkeista tai joukkovelkakirjoista saatujen osinkojen tai korkojen alemman verosopimuksen mukaisen verokannan.

Pörssisäätiön lausunto

Pörssisäätiö kiittää lausuntopyynnöstä. Pörssisäätiö edistää arvopaperisäästämistä ja arvopaperimarkkinoita.

Pörssisäätiö suhtautuu positiivisesti direktiiviehdotukseen. Pörssisäätiön näkemyksen mukaan rajat ylittävistä sijoituksista saatujen osinkotulojen verosopimusetuuksien saamisen tehostaminen on erittäin tärkeää. Tällä hetkellä kyseisistä osinkotuloista maksettujen ylimääräisten lähdeverojen takaisinsaaminen on työlästä ja vaikeaa. Pörssisäätiö pitää tärkeänä myös veropetosten ja väärinkäytösten ehkäisyyn liittyviä ehdotuksia.

Pörssisäätiö pitää valtioneuvoston myönteistä kantaa direktiiviehdotukseen tervetulleena.

Direktiiviehdotus perustuu muun muassa OECD:n *Treaty Relief and Compliance Enhancement* (TRACE) malliin, jonka soveltamisessa Suomi on ollut edelläkävijä. Pörssisäätiö pitää positiivisena sitä, että direktiiviehdotus on saanut hyvin paljon vaikutteita Suomessa sovellettavasta TRACE-mallista.

Pörssisäätiö pitää erityisen tärkeänä sitä, että EU:ssa otetaan käyttöön yhtenäinen menettely rajat ylittävistä sijoituksista saatujen osinko- ja korkotulojen verosopimusetuuksien saamiseksi aiempaa nopeammin, tehokkaammin ja edullisemmin. Juuri verotukseen liittyvät ongelmakohdat ovat pääomamarkkinaunionin ja rajat ylittävän sijoitustoiminnan kehittymisen suurimpia esteitä.

Kuten U-kirjelmässä on kuvattu, sijoittajat ovat yleensä rajat ylittävässä tilanteissa velvollisia maksamaan veroa arvopapereista saamistaan tuloista kahteen valtioon. Ensinnäkin vero tyypillisesti voidaan periä arvopapereiden liikkeeseenlaskijan asuinvaltiossa arvopaperien bruttotuloista pidätettävänä lähdeverona. Toiseksi sijoittaja joutuu yleensä maksamaan samasta tulosta tuloveroa asuinvaltiossaan.

Tämän kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi valtiot tekevät verosopimuksia, joissa ne sopivat verotusoikeuden jakamisesta lähde- ja asuinvaltion välillä. Verovelvollinen voi saada edukseen verosopimuksen tai kansallisen lainsäädännön mukaisen alemman verokannan joko tuloa maksettaessa (sopimusetuudet tuloa maksettaessa) tai hakemalla verohallinnolta lähdeveron palautusta (palautusmenettely).

Pörssisäätiö yhtyy u-kirjelmässä esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden soveltamat menettelyt, joilla ne antavat ulkomailla asuville sijoittajille mahdollisuuden hyötyä verosopimuksista tai lähdevaltion lainsäädännöstä, ovat usein raskaita, kalliita ja aikaa vieviä. Lisäksi menettelyt vaihtelevat huomattavasti eri valtioissa. Niissä vaadittavat asiakirjat ja muut selvitykset vaihtelevat myös eri valtioissa. Pörssisäätiö nostaa esille, että edellä mainitut ongelmakohdat vaikeuttavat erityisesti yksityissijoittajien rajat ylittävää sijoitustoimintaa, koska heillä on käytössään pienemmät resurssit kuin institutionaalisilla sijoittajilla.

Pörssisäätiön havaintojen mukaan käytännössä useat EU-valtiot perivät verosopimukseen nähden säännönmukaisesti liikaa lähdeveroa. Lähdeverojen takaisinhakumenettelyt ovat usein myös erittäin raskaita, monimutkaisia ja kalliita. Tästä johtuen monet yksityissijoittajat ovat lopettaneet sijoittamisen ulkomaisiin osakkeisiin, koska heidän ei ole käytännössä mahdollista hakea lähdeverojen palautusta toisesta jäsenvaltiosta. Vaikka yksityissijoittajalla olisi osaamista lähdeverojen palautuksen hakemiseen, se ei usein ole taloudellisesti kannattavaa. Yksityissijoittajien sijoitukset ovat tavanomaisesti merkittävästi pienempiä kuin esimerkiksi institutionaalisten sijoittajien tekemät sijoitukset. Osinkotuotot ovat usein pienempiä kuin lähdeveron takaisinhakemisen kustannukset.

Pörssisäätiön havainnot vastaavat pitkälti u-kirjelmän sivulla 4 siteerattua tutkimusta, jonka mukaan lähes 70 % yksityissijoittajista, jotka olisivat oikeutettuja alennettuun lähdeveroon, eivät vaatineet sitä. Tutkimuksessa pääasiallisina syinä mainittiin prosessin pitkäkestoisuus sekä kalliit ja liian monimutkaiset menettelyt. Edellä mainitusta syystä johtuen 31 prosenttia tutkimuksen kohteena olleista yksityissijoittajista oli päättänyt myydä ulkomaiset Euroopan unionin alueella liikkeeseen lasketut osakkeensa.

Edellä mainittua tutkimuslöydöstä on pidettävä pääomamarkkinaunionin kehittymisen kannalta *erittäin huolestuttavana.* Yksi eurooppalaisten pääomamarkkinoiden merkittävimmistä heikkouksista on kotitalouksien vähäinen osallistuminen pääomamarkkinoille, mikä heikentää merkittävästi pääomamarkkinoiden tehokasta toimintaa, kotitalouksien vaurastumismahdollisuuksia ja resilienssiä, sekä yritysten rahoituksen saatavuutta.

PÖRSSISÄÄTIÖ
BÖRSSTIFTELSEN

Lisäksi Pörssisäätiö nostaa esille, että tutkimusten mukaan yksityissijoittajat ovat pitkäjänteisiä osakkeenomistajia pitkällä sijoitushorisontilla, minkä takia yksityissijoittamisen esteet on purettava.

Pörssisäätiö pitää tervetulleena sitä, että ehdotuksella pyritään puuttumaan Cum/Cum ja Cum/Ex -järjestelyihin, joissa osakelainausta käytetään lähdeveronpalautushakemusjärjestelmän hyväksikäyttöön. U-kirjelmässä on kattavasti tuotu esille perusteita, miksi järjestelyiden käyttöä tulisi lainsäädännöllä rajoittaa. Pörssisäätiö nostaa esiin lisäksi sen, että Cum/Cum ja Cum/Ex -järjestelyt ovat olleet vain institutionaalisten sijoittajien saatavilla. Näin ollen ne ovat voineet saada perusteetonta verohyötyä tavalla, joka heikentää erityisesti yksityissijoittajien luottamusta pääomamarkkinoiden toimintaan ja markkinatoimijoiden tasapuoliseen kohteluun. Nykytili on ristiriidassa pääomamarkkinaunionin tavoitteiden kanssa.

Pörssisäätiö pitää tärkeänä sitä, että direktiivineuvotteluissa varmistetaan se, että yhtenäistä eurooppalaista asuinpaikkatodistusta koskevat menettelyt automatisoidaan mahdollisimman pitkälle. Olisi tärkeää, että arvopaperien säilyttäjät ja muut relevantit markkinatoimijat pystyvät säilytysketjuissa automatisoimaan relevantit prosessinsa siten, ettei yksityissijoittajan tarvitse itse hakea ja toimittaa kyseistä todistusta.

Direktiiviehdotuksessa esitetään muun muassa, että jäsenvaltioilla olisi velvollisuus joko myöntää verosopimusetuudet tuloa maksettaessa tai soveltaa nopeutettua lähdeveron palautusmenettelyä. Jäsenvaltiot voisivat ehdotuksen mukaan valita soveltaa jompaakumpaa menettelyä. Pörssisäätiön näkemyksen mukaan olisi tärkeää, että ainakin yksityissijoittajien osalta tulisi noudattaa aina ensimmäistä vaihtoehtoa, eli velvollisuutta myöntää verosopimusetuudet tuloa maksettaessa. Myös yksinkertaistettu menettely voi olla tosiasiassa liian monimutkainen, että yksityissijoittajan olisi kannattavaa hakea takaisin verrattain pienistä osingoista perittyä lähdeveroa.

Annamme mielellämme lisätietoa lausunnostamme.

Sari Lounasmeri
toimitusjohtaja

Jesse Collin
lakijohtaja